

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enchiridion Locorum co[m]munium Ioannis Eckij,
aduersus Lutheru[m] & alios hostes Ecclesiae**

Eck, Johannes

Antverpiae, 1541

14 De festis, ieiunijs, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35599

sabbatorum, quæ sunt vmbra futurorum. Idem in Epistola ad Hebr., & Actuum, 15.

Est igitur Christiana seu Euangelica libertas non aliud quàm (vt Paulo placet) redemptio, seu absolutio à seruitute legis, & peccati per Iesum Christum facta, qua addicti deo, & iustitiæ, filiorum adoptionem recipimus. De hac libertate saluator dixit Iudæis: Si filius vos liberauerit, vere liberi eritis: vide ibidem Augustinum.

Rom. 6.7

& 8.

Galat. 5

Ioan. 8

DE FESTIS ET IE-

iunijs. Non esu carniū,

& gradib. consan-

guinitatis.

XIII.

¶ Vnum diem in septimana deo consecratum, est omnibus obuium.

IN lege Moyfi adhuc instituit de alia festa. Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitur

EXO. 23

L 5

tis

DE FESTIS

Ibidem tis, Azymorum Primitiuorū & frugum. Et infra: Ter in anno apparebit omne masculinum tuum coram domino deo tuo, scilicet Pasche, Pētecoste, & Scānapegiorum.

Habes hoc loco Iudeorum peregrinationem, & ex ea, & in ea fundatam peregrinationem christiani.

Leuit. 23.

Mense septimo prima dies mēsis erit vobis sabbatū memoriale clau gentibus tubis, & vocabitur sanctū infra: Decimo die mēsis huius septimi dies expiationum erit celeberrimus, & vocabitur sanctus. infra: A quinto decimo die mensis huius septimi, erunt feriæ tabernaculorum septem diebus: & quid in vnoquoque die offerendum.

Num. 28.

In Cale. autem. i. mensium exordijs, offeretis holocaustum domino.

Exo. 40.

Dedicauit Moyses tabernaculum domini.

Num. 7.

Dedicatio templi primi sub Salomone.

Dedit

ET IENVNIIS. 32

Dedicatio templi secūdi sub Esdra. 3. Reg. 8

Dedicatio tēpli restituti & altaris, 1. Esd. 6
sicut legitur.

Et fecerunt dedicationem altaris 1. Mac. 4
diebus octo.

Expende Encænia à Machabæo
instituta, tamen à Christo obserua
ta. Colligamus festos dies Iudæorū
præter sabbata, septem dies azymo
rum Pasche, vnum pētecostes, vnū
tubarum, vnū expiationis (qui erat
in capite anni) septem tabernaculo
rū seu Scanopegia, septem Enceni
orum seu luminū aut dedicationis,
Neomenias seu lunationes habebāt
dies. 12. in Embolismali. 13. collecti
dies faciunt trigintaquinq; vbi tan
tum tria sabbata intercurrunt.

Quum aut̄ maiora receperimus
beneficia à deo per Euangelium,
quàm Iudæi sub lege, cur nō plures
etiā dies agendi gratias haberemus
vel hos maxime qui fuerūt in vete
ri lege?

Vnde

DE FESTIS

Vnde festo pasche legalis succedit
in noua lege festum passionis & re-
1. Cor. 5 surrectionis Christi. Etenim pascha
nostrum immolatus est Christus. Fe-
sto Pentecostes in quo data fuit lex
vetus, succedit festum Pentecostes,
Act. 2. in quo data fuit lex spiritus vite. Fe-
sto neomeniæ festum gloriosæ vir-
ginis Mariæ, in qua primo apparuit
illuminatio solis, id est, Christi per
copiam gratiæ. Festo tubarū succe-
dunt festa apostolorum, quorū præ-
dicationis sonus exiit in omnem
orbem terrarum. Festo expiationis
succedunt festa Martyrum, & cōfes-
sorum. Festo tabernaculorum succe-
dit festum consecrationis ecclesiæ,
Festo cetus atq; collectæ succedit fe-
stum angelorum, vel etiã omnium
sanctorum.

Gen. 2 Sabbatum est multipliciter à Deo
Exo. 20 præceptum, nec in euāgelio, nec in
Num. 15 Paulo definitum est cessasse sabbatū
attamen ecclesia instituit diem do-
minicum

minicum, per traditiones apostolorum sine scriptura. Dominicae diei meminit Ioannes, dicens: Fui in spi ^{Apo. 1} ritu in dominica die. Meminit & eiusdem diei suus discipulus Ignatius ac Philippus in fine. Hierony. de dominica paschae: Vniuersa sabbati gratia, & antiqua illa festiuitas Iudaeorum diei istius, solennitate mutata est.

Mutatum est autem sabbatum quod significat primam creationem, in diem dominicum, in quo commemoratur noua creatura inchoata resurrectione Christi: vnde Augustinus ad inquisitiones Ianuarij. Dies dominicus non Iudaeis, sed Christianis, resurrectione domini declaratus est & ex illa cepit habere festiuitatem suam.

Augustinus contra Faustum lib. 19.
 Quum quaeris sabbati ocium, cur non obseruat Christianus? Respondeo: Imo id propterea non obseruat
 Chri

DE FESTIS

Christianus, quia quod figura profi-
tebatur, iam Christus impleuit, plu-
ra de his Tertullianus, Cyprianus,
Ambrosius, Gregorius ad Romanos.
Festum s. Laurētij celebrabāt Hip-
pone Aug. tract. 27. super Ioannem
& Romæ sub Leo papa vt in Hom-
illius diei.

¶ De ciborum delectu, se-
cunda propositio.

Ecclesia licite prohibet certos ci-
bos, certo tempore.

Act. 15 Abstineatis vos ab immolatis si-
mulachorum, & sanguine, & suffo-
cato.

Rom. 14 Quæ pacis sunt sectemur, & quæ
ædificationis sunt inuicem custodia-
mus, noli propter escam destruere
opus dei, omnia quidē munda sunt,
sed malum est homini, qui per offen-
diculum manducat. Bonum est non
manducare carnē, & non bibere vi-
nū, neq; in quo frater tuus offendi-
tur, aut infirmatur, aut scādalizatur
Si

EIT IEIUNIIS. 84

Si esca scandalizat fratrem meū, 1. Cor. 8
non manducabo carnem in æternū,
ne fratrem meum scandalizem.

Caro & vinum non introierunt Dan. 10
in os meum.

Leo papa quartus dicit: Vetutissi De consecra
mam esse consuetudinem abstinendi, 3. cap. de
di à carnibus quarta & sexta ferijs, esu carnū
Et ex Hieronymo colligitur, super Philipp.
epistolam ad Galat. & Ignatius te-
statur s. Ioannis euangelistæ disci-
pulus.

De ieiuniorum ratione,
tertia propositio.

De ieiunio idem liquet rem esse
sanctam propter corporis macera-
tionem, spiritus pertinacis expul-
sionem, diuinæ gratiæ imploratio-
nem, & Christi ieiunātis imitationē

Genua mea infirmata sunt à ieu- Psal. 108
nio, & caro mea immutata est pro-
pter oleum.

Nunquid possunt filij sponsi luge Mat. 9
re quandiu cum illis est spōsus? Ve- Luc. 5
nient

DE FESTIS

200
nient autem dies, quum auferetur
ab eis sponfus, & tunc ieiunabunt.
Illud opere impleuerunt Apostoli
Act. 13 Ministrantibus illis domino & ieiunantibus, dixit illis spiritus factus
Segregate mihi &c.

Act. 14 Quum constituisent illi super singulas ecclesias presbyteros, & orassent cum ieiunationibus, commendauerunt eos domino.

1. Cor. 6 In omnibus exhibeamus nos sicut dei ministros, in multa patientia in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs
Niniuitæ indixerunt ieiunium.

Ionæ, 3 Tu quum ieiunas unge caput tuum & faciem tuam laua, ne videaris hominibus ieiunans, sed patri tuo qui est in abscondito, & pater tuus qui est in abscondito, reddet tibi. Ecce ieiunium meritorium.

Mat. 4 Idem de quadragesima.
Quum ieiunasset Iesus quadraginta diebus & quadraginta noctibus, postea esuriit.

Moy-

ET IENVNIIIS.

85

Moyſes ieiunauit, 40. diebus & ^{Deut. 2}
40. noctibus. ^{3. Reg. 16}

Similiter Helias totidem diebus
ieiunauit.

Sanctificate ieiunium. Humilia-
bam in ieiunio animam meam.

Si vouerit mulier vt per ieiuniū ^{Ioel. 2}
affligat animam ſuam, in arbitrio ^{Pſal. 34}
viri erit ſi faciat ſiue non faciat. Si ^{Num. 30}
audiēs vir tacuerit, & in alterum di-
em diſtulerit ſententiā, quicquid vo-
uerat atq; promiferat reddat.

Sacra ſcriptura vbiq; teſtatur ie- ^{3. Reg. 21}
iuniū deo fore acceptum, in Achab, ^{Tob. 12}
Tobia, Iudith, Heſter, Daniele, Nini ^{Luc. 2}
uitis, Anna vidua.

Ignatius ad Philip. Quadrageſi-
mā vero nolite pro nihilo habere,
imitationem enim continet conuer-
ſationis dei.

Confirmavit Theleſphorus papa
vicinis temporibus apoſtolorum.
Item Ambroſius, in multis ſermoni-
bus. Concilia item Agathēſe & Au-
relia

M relia

DE FESTIS

relianens. Origenes homilia decima
super Leui. Habemus quadragesime
ieiunijs consecratos. Hieron. aduer
sus Montanum. Nos quadragesimam
secundum traditionem apostolorum,
ieiunamus.

Iouinianus, qui ieiuniorum affli
ctionem & omnem corporis cruciatum
in luxuriam & epulas conuertit.

Valentiniani haeretici omni tem
pore carnes libere comedendas dix
erunt, Hirene. lib. 1. cap. 1.

Hom. 36. su
per Matth.

Chrysostr. meminit de ieiunijs mo
nachorum, & quo modo dicant
gratias.

Hom. 10. su
per Leuit.

Origenes, Habemus quadragesi
mae dies ieiunijs consecratos, habe
mus quartum & sextum septimanae
dies, quibus solenniter celebramus.
Est certe libertas Christiana per om
ne tempus ieiunandi, non obserua
tione superstitiosa, sed virtute. Nam
quomodo apud eos castitas incorru
pta seruetur, nisi arctioribus continen
tijs

tia fulta subsidijs? Quomodo sapi-
entia & scientie student? Nunc per
continentiam ventris & gutturis?
Quomodo quis seipsum castrat pro **Mat. 9**
pter regnū cœlorum, nisi ciborum
affluentiam rescet? nisi abstinencia
vtaris ministra? Hæc ergo Christia-
nis ieiunandi ratio est. Hæc ille.

Maximus episcopus. Sacrarū li-
terarum exempla protulimus, qui-
bus approbamus hunc quadragena-
rium numerum, non esse ab hominū
bus constitutū sed diuinitus conse-
cratum, nec terrena cogitatiōe ini-
tatum, sed cœlesti maiestate præce-
ptum. Et paulò post: Hæc autem non
tam sacerdotum præcepta quàm dei
sunt. Atque ideo, qui ea spernit, nō **1. Thess. 4**
sacerdotem spernit, sed Christū qui
in suo loquitur sacerdote.

Ambrosius serm. de ieiunio. Vt sci-
amus inquit non esse nouellum ieiu-
nium, primam illic (scilicet in pa-
radiso) legem constituit (s. primis
M a paren-

DE FESTIS.

dist. 35 parētibus) de ieiunio &c. Greg, Au-
Sext. die gustinus, & omnes quotquot fuerē
doctores catholici ita senserunt &
docuerunt de ieiunijs obseruandis.

¶ Quarta propositio de gradibus
consanguinitatis.

Mar. 6 Gradus consanguinitatis impedi-
unt matrimonium. Ioānes Baptista
increpauit Herodem dicens: Non li-
cet tibi habere vxorem fratris tui.

1. Cor. 3 Paulus tradidit satanę Corinthi-
um fornicantem cum sua nouerca.

In veteri lege gradus consanguini-
tatis & affinitatis sunt à deo pro-
Leuit. 18 hibiti. Omnis homo ad proximam
sanguinis nō accedet, vt reuelet tur-
pitudinem suam. Grego. episcopus
Gallię, progeniem suam vnumquē
que vsq; ad septimam obseruare de-
cernimus generationem, & quādiu
se agnoscūt affinitate propinquos,
ad coniugalem accedere copulam
negamus, quod si fecerint separen-
tur. Concilium tamen generale re-
duxit

duxit ad quartum gradum.

Ambrosius lib. 8. epistolarum docet non omnes gradus illicitos à lege fuisse expressos. Ante tēpora beati Gregorij dispensabant etiam in secundo gradu, scribit enim Augustino Anglorum episcopo. Quædam lex Romana permittit, vt siue fratris vel sororis, seu duorū fratrum Germanorū, filius & filia misceantur, sed experimento didicimus ex tali coniugio sobolem non succrescere.

¶ Obijciunt heretici contra secundam propositionem.

1 Non quod intrat in os coinquinat hominem.

Mat. 15

2 Omnis creatura dei bona est, & nihil reiiciendum, quod cum gratiarum actione percipitur. Et ibi vocat doctrinam dæmoniorum & mendacem, abstinere à cibis, quos deus creauit, ad percipiendum cum gratiarum actione, fidelibus.

2. Tim. 4

M 3 Om

DE FESTIS.

Tit. 1 3 Omnia munda mundis, coinquinatis autem & infidelibus nihil est mundum.

Col. 2 4 Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte diei festi, aut Neomeniæ aut sabbatorum, quæ sunt umbra futurorum.

Rom. 9 5 Si spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis, non dixit ieiunijs.

6 Christus in Euangelio non præcepit discretionem ciborum, quid ergo imponitis hoc onus fidelibus?

Act. 15 7 Libertas Christiana non patitur hæc onera seruitutis.

¶ Respondent catholici.

De primo

Nihil hic dicere Christum de ieiunio, sed tollere errorem Iudeorum, qui credebant cibos non lotis manibus tactos fieri immundos, & comedentem hunc cibum fieri immundum, vt liquet ex Matthæo, & Mar-

Mar. 7 co, hanc stultitiam reijcit Christus, cibos illotis manibus tactos non inquinare comedentes. Alioquin comedentes.

medens suffocatū tempore Apосто-
lorum, aut venenum scienter, non
fuiſſet coinquinatus. Hunc locū tor-
quebant & Manichæi cōtra delectū
ciborum, Auguſtin. libro. 16. contra
Faustum.

Aduerte igitur, q̄ cibus intrās in
os, quia in ventrē vadit, & in ſecceſ-
ſum emittitur non coinquinat ho-
minem. Sed homo ipſe contra dei
& eccleſiæ prohibitionē, aut etiam
eccleſiæ conſuetudinē ac contra pro-
prium votum, aut cum ſcādalo pro-
ximi ſui ſumēs cibum, ſeipſum co-
inquinat. Hoc enim procedit ex ma-
lo corde. i. ex contemptu dei & eccle-
ſiæ in ſuis præceptis.

Vnde Auguſt. Nō ideo debet quis
exiſtimare leue ac paruum fuiſſe il-
lud peccatum commiſſum in paradi-
ſo, quia in eſca factum eſt, non qui-
dem mala ac noxia, niſi quia prohi-
bita &c. Ita vinum vtiq; bonū in ſe
Rechabitas coinquinaret, ſi illud

Lib. 14. de
ciuit. dei

M. 4 com

DE FESTIS.

contra patris prohibitionem bibissent. Sed quia abstinuerunt, placuerunt domino, sequitur enim: Hæc dicit dominus exercituum de Israel, Pro eo quod obedistis præcepto Ionadab patris vestri, & custodistis oïa mandata eius, nõ deficient vir de stirpe Ionadab filij Rachab, stans in conspectu meo cunctis diebus.

Luc. 1

Mat. 3

Mar. 1

Lu. 3

1. Mac. 7

Et de Ioanne Baptista prædixit Gabriel angelus, vinum & siceram non bibit. Item Esca eius erat locustæ & mel sylvestre.

Eleazarus & Machabæi poti⁹ mori elegerunt, quam suillis contra diuinæ legis prohibitionem vesci carnibus. Sed inobedientes Lutherani vaniloqui & seductores, vniuersas domos subuertentes, docentes quæ non oportet, turpis lucri gratia, vt Cretenses semper mendaces mala bestię, ventres pigri, nulla seruât ecclesiæ ieiunia, sedentes super ollas carniū in Aegypto, nauseâtes mâ
n3

Tit. 1

Num. 11

na cœleste, grauentes corda sua cra Luc. 21
pula, & ebrietate, mentem habētes
& conscientiam inquinatas. Glori Tit. 1
antur se euangelicos, factis autem
negant, quum sint abominabiles, &
increduli, & ad omne opus bonum
reprobi.

Non voluit Apostolus Iudaica ob De secūdo
seruantia aliquos cibos esse perpe- Act. 1
tuo prohibitos, vt carnē suillā (dem
ptis decretis in cōcilio apostolorū)
at ecclesia credit omnē creaturā deī
bonā, licet pro tempore ad mortifi-
candum veterem hominem præcipi
at, ab aliquibus abstinere. Porro hic
non tractat Apostolus de ieiunio,
vel maceratione carnis, sed quia Ta
tiani & alij heretici dicebant, certas
esse res creatas à principio malo.
Paulus hoc destruit, quia omnis cre Tim. 4
atura dei sit bona, & cū gratiarum
actione sumenda, quod facit catholi-
cus, licet nō pro omni tempore, nec
Paulus hoc præcipit, p̄ omni tēpore.

M. 5 In

DE FESTIS.

De tertio

In lege aliqua animalia erāt im-
munda per significationē, Iudei cre-
diderunt per naturam, destruit erro-
rem Paulus, quia fidelibus omnia
sint mūda, & pro tempore comeden-
da, at quod non liceat abstinere pro
tempore, hoc non prohibet Apосто-
lus. Vnde s. Iacobus minor nunquā
est vsus carnibus vel vino, auctore
Egesippo.

De quarto

Similiter dicatur, nā noluit fide-
les ritu Iudaico iudicari in cibo &
potu & festis.

De quinto.

Galat. 5
1. Cor. 9

Spiritu facta carnis mortificatur,
ac spiritus iuuatur, si caro ieiunijs
crucifigatur, sicut dicit Paulus: Qui
Christi sunt carnem suam crucifixe-
runt. Et iterum: Castigo corpus me-
um, & in seruitutem redigo.

De sexto

Etiam si Christus non docuit ali-
quando abstinendū à carnibus, hoc
non refert, quia ipse docuit magis
necessaria ad salutem. Sed quę expe-
diunt & promouent salutem, reli-
quit

quit magisterio spiritus sancti & ecclesie, & illa nō oīa per se explicuit.

Dic vt in puncto superiori de cō- De septimē
stitutionibus humanis argumento
ultimo.

DE VENERATIONE
sanctorum XV.

SAncti vt amici dei, sunt implo- Sanctos ho
rādi, vt pro nobis intercedant, norandos,
& licet sancti, nō sint adorandi
latria, quia soli deo debetur, tamen
venerādi sunt dulia. Ioan. 12. Si quis
mihi ministrauerit, honorificabit
eū pater meus qui in cœlis est. Si er-
go de^{us} honorificat sanctos, cur nos
non honoremus sanctos? Quandiu Mat. 25
fecistis vni de his fratrib. meis mini-
mis, mihi fecistis. Itaq; honor exhi-
bitus sanctis, exhibetur deo.

Mihi autem nimis honorati sunt Psal. 138
amici tui deus, nimis cōfortatus est
principatus eorum.

Si steterint Moyse & Samuel co Hier. 15
ram me, nō est anima mea ad popu-
lum